[20218] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਮੀਮ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ (ਜੀ. ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਦਿੱਲੀ)

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2018 ਦੇ 56)

19 ਸਤੰਬਰ, 2018

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਨਵਿਨ ਸਿੰਹਾ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860-ਉਪ-ਧਾਰਾ 302/307/34 - - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਹੈ - ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ' ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਨਾ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਗਵਾਹ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਮਨੁੱਖੀ ਆਚਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤਾਕਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ - ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪੀਡਬਲਯੂ-3 (ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਭਰਾ) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ-ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਤਾਲਾ ਅਤੇ ਕੁੰਜੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੁੰਨੀ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਭੈਣ) ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਸੀ - ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸਥਿਰ ਹੈ - ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ

ਸਬੂਤ-ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ-ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਗਵਾਹ-ਚਰਚਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਡਿਊਟੀ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਨਾ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਗਵਾਹ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤਾਕਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਉਹੀ ਉਲਟ ਵਜ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਛੱਡਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਈ। ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3 (ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਭਰਾ) ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 10.30 ਵਜੇ ਘਰ ਪਰਤਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਕੱਪੜੇ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਵਧੇ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਗਲੀ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਤਾਲਾ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9,10] [682- ਜੀ-ਐੱਚ; 683-ਏ-ਈ]

1.2 ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਭੈਣ) ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਗਲਾ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗਵਾਹ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੂਜੀਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਪਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਵਾਹ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ 'ਚੁੰਨੀ' ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਅੰਤਰ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂਹ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਗਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਛੋਟੀਆਂ/ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇੱਥੇ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਕਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 11-12] [683-ਈ-ਐਚ; 684-ਏ-ਈ]

1.3 ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਵਲ ਸੱਚ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਭੱਜ ਨਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ

ਦੋਵੇਂ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਹਨ ਜੋ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15,16] [685- ਐੱਫ-ਐੱਚ; 686-ਏ]

ਯੂ. ਪੀ. ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 324: [2010] 9 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 563-ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ.

ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐਸਸੀਸੀ 415: [2007] 2 ਐਸਸੀਆਰ 630-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2007] 2 ਐਸਸੀਆਰ 630	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 6
[2010] 9 ਐਸਸੀਆਰ 563	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ	ਪੈਰਾ 14

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2018 ਦੇ 56

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 10.08.2015/ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 12.08.2015 ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2015 ਦਾ 354

ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ, ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਨੀਤ ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੇਫਾਲੀ ਵੋਹਰਾ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਲੂਥਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ. ਵਕੀਲ, ਪੀ. ਕੇ. ਡੇ, ਟੀ. ਏ. ਖਾਨ, ਭਰਤ ਸਿੰਘ, ਉੱਜਵਲ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਲੂਥਰਾ ਲੋਹੀਆ, ਕਰਨ ਨਾਗਰਥ, ਬੀ. ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਨਵੀਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. 1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/307/34 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ।

2. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੱਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਹੁਕਮ

ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. 27.03.2006 ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਪੱਪੂ ਅਤੇ ਅਨੀਸ਼ਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਮ੍ਰਿਤਕ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਹੀਨਾ ਨੂੰ ਰੇਜ਼ਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਇਸ਼ਰਤ ਅਲੀ ਦਾ ਭਰਾ/ਮਾਂ/ਭੈਣ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਸ਼ਬਨਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਐੱਮ. ਇਮਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਾਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਟੈਪੋਗ੍ਰਾਫੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 5 ਤੋਂ 6 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਲੇਨ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਘਰ ਪਰਤਣ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਕੱਪੜੇ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜੋ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਫਿਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਵਿਹੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

4. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 449/302/307/34 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ' ਚੁੰਨੀ 'ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਵਾਲੇ ਤਾਲਾ ਅਤੇ ਕੁੰਜੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 'ਚੰਨੀ' ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਸਨ, ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/307/34 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਘਰ ਗਲੀ ਦੇ ਪਾਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਥਿਤ ਸਨ, ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਾ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੇਰ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ' ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਚੰਦਰੱਪਾ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 415 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

7. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਤਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਉੱਚੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਨਾਲ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਕੁੰਜੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ 'ਚੁੰਨੀ' ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੰਦਰੱਪਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

9. ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਤੀ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੱਚ ਨਾ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਗਵਾਹ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਗਵਾਹ

ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ। ਇੱਕ ਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤਾਕਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਉਹੀ ਉਲਟ ਵਜ਼ਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਛੱਡਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਰਾਸ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਉਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਬਿਆਨ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਵਾਧੂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 10.30 ਵਜੇ ਘਰ ਪਰਤਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਕੱਪੜੇ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਵਧੇ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਅਤੇ ਗਲੀ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਤਾਲਾ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਗਲਾ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗਵਾਹ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੂਜੀਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਪਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਸ਼ਾਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਗਲੇ' ਤੇ ਰੇਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਵਾਹ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ 'ਚੁੰਨੀ' ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

12. ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਵਾਹ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਮੀਆਂ, ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਮ ਅਧਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਅੰਤਰ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੂਹ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਾਈਪਰਟੈਕਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਗਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਛੋਟੀਆਂ/ਛੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਝੂਠੇ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇੱਥੇ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਵਿਸੰਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਕਮੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

13. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਲਗਭਗ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੋ ਪਈ। ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੋ ਲਗਭਗ 14 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਸੱਟ ਅਸਥਿਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪਛਾਣ ਦੀ ਉਲਝਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

14. ਯੂ. ਪੀ. ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮਾਸਟਰ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2010) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 324 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

"36. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਨੁਭਵ ਉੱਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀ ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਏਗਾ।

37. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿੱਖੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇਗਾ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਬੱਚਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

15. ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਇੱਕ ਖੋਜ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਭੱਜ ਨਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵ ਹਨ ਜੋ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਟਰੇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

16. ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

17. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

18. ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਸਾਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Megha Tak